

Nemčija pošilja žide v koncentracijska taborišča

Hitlerjeva vlada uveljavi nove ukrepe glede izolacije židov v posebnih distriktih, naciji pa napovedujejo končno likvidacijo židovskega problema. Več tisoč židov aretiranih v izgrelih, v katerih so naciji razbijali, plenili in požigali židovske trgovine in sinagoge. Angleži obsojajo persekucije židov v Nemčiji

BERLIN, 13. nov.—Židje bodo morali plačati \$400,000,000 nacistični vladi, ker je mlad poljski žid zadnji teden ustrelil Hitlerjevega diplomata v Parizu. To kazensko naciji naložili nemškemu židu.

Državna blagajna, ki je bila popolnoma izpraznjena, ko je Hitler odredil mobilizacijo oborožene sile in gradnjo utrdb v zadnji česko-nemški krizi, bo spet napolnjena z židovskim denarjem. Z okupacijo Sudetske si Nemčija dobila toliko zlata kot z zasedbo Avstrije.

Berlin, 12. nov.—Več sto židov oblega policijske urade v Rimu in išče informacij o svojih očetih, možih, bratih in sinovih, ki so bili aretirani v zadnjih dneh velike protizidovske gonje. Za policijskimi uradniki stojijo tovorni avti, da odvedejo aretirane žide v koncentracijska taborišča. Veliko število židov so naciji že poslali v taborišča.

Nacistična policija nadaljuje a hitni preiskavi. Samo v Berlinu je bilo aretiranih okrog dva tisoč židov, v katerih hišah policija raziskuje ostanke. Na podlagi dekreta, ki ga je objavil Heinrich Himmler, načelnik nacistične tajne policije, proti židom dvajsetletni zapor v koncentracijskih taboriščih.

Berlin, 12. nov.—Nacistične avtoritete napovedujejo ustanovitve židovskih četrti v vseh mestih. Židje se bodo gibali samo v teh distriktih, ločeni od drugih prebivalcev. Take četrti so bile ustanovljene v Italiji v šestnajstem stoletju in se potem razširile na druge države, ki so vodile gonjo proti židom. V Nemčiji so bile znane pod imenom "Judengasse" (židovske ulice).

Nacistične avtoritete so uverjene, da bodo nove protizidovske odredbe likvidirale židovsko vprašanje v Nemčiji. Izgredi, kakršni so zajeli nemška mesta v zadnjih dneh, ko so naciji razbijali, požigali in uničevali židovske trgovine, ustanove in sinagoge in "napravili milijone dolarjev škode, bodo ponehali.

Hitler je sklical konferenco svojih zaupnikov, na kateri so razpravljali o protizidovskih ukrepih. V njegovem uradu so se oglasili maršal Goering, zunanji minister Joachim von Ribbentrop, Rudolph Hess, Hitlerjev poslanec v zadevah nacistične stranke, Goebbels, minister nacistične propagande, in več drugih vodilnih nacistov.

Berlin, 12. nov.—Najmanj 20,000 židov je bilo aretiranih v Nemčiji in bivši Avstriji v protizidovskih izgrelih. Kar se je dogajalo v Berlinu in drugih mestih, se za primerjati le do godkom v najbolj črnih dnevih pred dvajsetimi leti, ko je revolucija zajela Nemčijo, s to razliko, da je policija takrat skušala preprečiti požiganje trgovin in uničevanje. V tej protizidovski gonji je policija mirno zbirala divjanje nacistov.

Minister Goebbels je sicer apeliral na drhal, naj se vzdrži nasilja, toda njegov apel je prišel prepozno. Naciji so opravili svoje delo in se tako maščevali za umor tajnika nemškega poslanika v Parizu. Tajnika je ustrelil zadnji ponedeljek Her-

Domače vesti

Pennsilvanska vest

Sharon, Pa. — Ana Bogolin, F. Bahor in Antonija Lipoglavšek so 9. t. m. tukaj prejeli državljanske papirje. Prva dva sta člana društva 31 SNPJ.

Uspešna kokošjereja

Portland, Ore. — Pred kratkim je bila tu razstava perutnine in naš farmer George Cvetkovič je prejel prvo nagrado za svoja dva petelina pasme Rhode Island Red, ki sta bila najlepša na vsej razstavi.

Rojak umri na volišču

Cleveland. — Anton Oven je 8. novembra stopil v volilni prostor, da bi volil, toda predno je dobil v roke glasovnico, se je zgrudil mrtev na tla. Zadel ga je kap. Bil je samski, star 65 let in rojen v Martinji vasi pri St. Lovrencu na Dolenjskem. V Ameriki je živel 42 let in tu zapušča sestro in nečaka. Bil je član društva 142 SNPJ.

Milwaukee novice

Milwaukee. — Rojak Andro Nebec, ki je svoječasno vodil mesnico z Juvanom, je pred nekaj dnevi trčil s svojim avtom ob železniško lokomotivo na križišču v W. Allisu, k sreči je pa lokomotiva vozila počasi in Nebec je bil le lahko pobit. Odpegljal so ga v bolnišnico. — Popolke: Jos. J. Urbančič in Carolyn Ferlitsch, Rudolf Janežič in Jean Okorn ter Walter Chavetz in Ann Medved.

Promocija rojaka

Lima, O. — Dr. Henry M. Turk, slovenski zdravnik, je bil te dni imenovan za ravnatelja državne umobolnice v tem mestu z letno plačo \$3900 in oskrbo. Dr. Turk je bil rojen v Clevelandu in tam ima še starše.

Se ena iz Pennsilvanije

Sharon, Pa. — Joe Valentičič, tajnik društva 755 SNPJ, se je 11. t. m. z drugimi višješolci vred udeležil žogometne igre v Windberju, Pa., okrog 100 milj od tu.

schel Grynszpan, 17-letni poljski žid.

Koliko židov je bilo umorjenih v izgrelih v Berlinu, Monakovu, Hamburgu, Frankfurtu, Kolinu, na Dunaju, v Lincu in drugih mestih, ni znano. Samo na Dunaju so naciji uničili dvajset sinagog. Poročila se glasijo, da je veliko število dunajskih židov izvršilo samomor.

London, 12. nov.—Javno mnenje v Angliji je tako razpaljeno zaradi persekucije židov v Nemčiji, da bo imel premier Chamberlain velike ovire pri pogajanjih glede sklenitve prijateljskega pakta s Hitlerjevo vlado, čeprav je Chamberlain takoj podvzel korake, da zaščiti angleške žide v Nemčiji. Do protizidovskih izgrelov je prevladovalo mnenje, da se bo angleška vlada pričela pogajati s Hitlerjem glede vrnitve kolonij, katere je Nemčija izgubila v svetovni vojni, toda to vprašanje je bilo odloženo.

Zadnje vesti

MONAKOVO, NEMČIJA. — Nacistična država je razbila katoliško slavnost. Palača kardinala Faulhaberja, na kateri so naciji pobili vsa okna v prvem in drugem nadstropju, je zastražena.

PARIZ. — Daladierjeva francoska vlada je objavila celo vrsto dekretov za gospodarsko obnovo Francije.

PITTSBURGH, PA.—John L. Lewis je pozval demokratično stranko, naj se izmehi reakcionarjev a la Hague, če ne, bodo delavci ustanovili lastno stranko.

WASHINGTON, D. C.—William Green, predsednik Ameriške delavske federacije, pravi, da je poročilo voditeljev CIO delegatov prve konvencije falsificirano.

PITTSBURGH, PA.—John L. Lewis izjavlja, da je CIO pripravljen na mir in spravo s ADF, toda le s pogojem, če ADF sprejme forme industrijske unije.

BELGRAD, JUGOSLAVIJA. —Jugoslovanski tobačni upravitelj je bil v soboto ustreljen v Skoplju.

Kalinin se zahvalil za čestitke

Moskva, 12. nov.—Mihail Kalinin, predsednik izvršnega sveta Sovjetske unije, se je zahvalil predsedniku Rooseveltu za čestitke, ki jih je poslal Moskvi ob priložnosti obletnice boljševiške revolucije. Kalinin izreka v telegramu iste želje kot jih je izrazil Roosevelt v svoji poslanici.

Švica aretirala Hitlerjeve agente

Berne, Švica, 12. nov.—Johannes Baumann, predsednik republike, je naznanil, da je bilo čez sto Hitlerjevih agentov aretiranih v kampanji, ki jo je vlada odredila, da zatire nacistično agitacijo v Švici. Predsednik je dejal, da bo vlada uveljavila drastične ukrepe, da zatire nacistično agitacijo. Pripravljena je tudi na druge žrtve, da zaščiti neodvisnost republike.

AMERIŠKE PROGRESIVNE SILE SE ZDRUŽUJEJO

Newyorški župan sklicuje konferenco

UDAREC SOCIALISTIČNI STRANKI

New York, 12. nov.—Newyorški župan F. H. La Guardia je pozval vse voditelje liberalnih in progresivnih grup na konferenco, ki se prične v Washingtonu prihodnji teden. Konferenca je bila sklicana z namenom, da progresivne in liberalne sile, ki so doživele poraz pri torkovih volitvah v mnogih državah, strnejo in konsolidirajo svoje vrste. Med prominentnimi osebami, ki so bile povabljene na konferenco, so senator La Follette iz Wisconsin, senator George W. Norris iz Nebrasko in Frank Murphy, michiganski guvernir, ki je bil poražen pri torkovih volitvah.

"Po moji analizi volilnega izida sodim, da morajo liberalci in progresivci zavzeti realistično stališče," je rekel La Guardia. "Predvsem moramo priznati razbitje naših sil v nekaterih državah. Glavni problem, ki je pred nami, je strnitev naših sil in o tem problemu bomo razpravljali v Washingtonu. Osvoboditi moramo določene, jasen in skupen program ter napeti vse naše sile, da se razkol med organiziranimi delavci čimprej odpravi."

Ameriška delavska stranka (newyorška), ki se je združila z drugimi političnimi grupami in izvolila La Guardia za župana pred dvema letoma in ved mestnih odbornikov ter državnih poslancev, ni demonstrirala takega vpliva pri torkovih volitvah. Pred dvema letoma so njeni kandidati dobili 518,000 glasov, letos pa 400,000 glasov. Poslanci, ki so bili izvoljeni pred dvema letoma, so bili poraženi pri torkovih volitvah.

Socialistična stranka je potegnila samo 20,000 glasov pri torkovih volitvah in s tem izgubila pravico do glasovnice. Njeni kandidati bi morali dobiti v smislu volilnega zakona najmanj (Dalje na 3. strani.)

Oblačilna unija izstopila iz CIO

Posebni odbor kritizira Lewisa

Washington D. C., 12. nov.—Eksekutivni odbor oblačilne unije International Ladies Garment Workers se je včeraj soglasno izrekel za izstop iz Odbora za industrijsko organizacijo, katerega predsednik je John L. Lewis, predsednik rudarske unije UMWA. Ta unija, katere predsednik je David Dubinsky, eden izmed ustanoviteljev CIO, ima 250,000 članov in je bila tretja najmočnejša organizacija v okviru CIO. Izstop pomeni da bo odbor CIO izgubil \$150,000 letnih dohodkov, ki jih je prispevala oblačilna unija v njegovo blagajno.

Ekskutiva je odločila, da unija ne bo poslala delegatov na konvencijo unij CIO, ki se prične v ponedeljek v Pittsburghu, Pa., ko je posebni odbor predložil svoje poročilo. Odbor pravi v svojem poročilu, da so se njegovi napori glede poravnave spora med Lewisovo organizacijo in Ameriško delavsko federacijo izjalovili. Krivdo za polom je narpričel Lewisu, "ker je predložil drastične pogoje glede obnove mirovnih pogajanj s reprezentanti ADF, ko se je mirovna konferenca razbila v zadnjem decembru."

Resolucija, sprejeta na seji eksekutivnega odbora oblačilne unije, pravi, "da je ILGW še vedno vitalno zainteresirana v poravnavo spora med obema taboroma ameriškega delavskega gibanja, toda unija se je odločila, da ostane neodvisna, dokler se ne bo zgodilo. Ako bo konvencija oblačilne unije odločila drugače, bo ekskutiva revidirala svoje stališče."

Charles S. Zimmerman, član ekskutivne in predsednik newyorške unije ILGW, ki ima 30,000 članov, o katerem se govori, da bo glasoval proti resoluciji, se je pridružil večini. Izjavil je, da se strinja z besedilom resolucije, vendar je še za to, da unija pošlje delegate na konvencijo unij CIO v Pittsburghu, na kateri naj bi priporočali spravo z Ameriško delavsko federacijo.

Turčija dobila novega predsednika

Veliko žalovanje za Atatürk

Ankara, Turčija, 12. nov.—General Ismet Inonu je bil izvoljen za predsednika turške republike v državni zbornici. Nasledil je svojega prijatelja Kemala Atatürka, ustanovitelja in prvega predsednika moderne Turčije, ki je umrl zadnji četrtek. Inonu je bil trinajst let premier Turčije in on ima oporo najmočnejše stranke v parlamentu.

Vsa Turčija žaluje za Atatürk, ki je dvignil državo na visoko stopnjo. "Turčija ne bo nikdar več imela moča, kakršna je bil Atatürk," je rekel Abul Halik Renda, predsednik državne zbornice. Ime Atatürk, ki pomeni "oče Turkov", mu je dal parlament.

Na Atatürka se bo Turčija spominjala kot na moča, ki je ustavil Angleže pri Dardanelih v svetovni vojni. On je zbral kose razpadajočega otomanskega imperija in s svojo zmožnostjo in odločnostjo zgradil iz teh kosov moderno republiko. On je pogajal Grke, ki so nameravali pograbit Turčijo s podporo Anglije, iz dežele. Drugi trijumfi v diplomaciji in gospodarski rekonstrukciji so sledili. Atatürk je uravnovesil bujnost, reorganiziral industrijo, moderniziral poljedelstvo in u-

PREUREDITEV BALKANSKIH MEJ NA VIDIKU

Jugoslavija v rne kos ozemlja Bolgariji

KONFERENCA BALKANSKIH DRŽAV

Pariz, 12. nov.—Nadaljnje izpremembe evropskega zemljevida, topot na Balkanu, ki so ga določile po svetovni vojni sklenjene pogodbe, prihajajo. Bolgarija bo na dobičku, ali pa vsaj prva država, ki bo imela od revizije mej koristi morda že v tem letu, ki je videlo ekspanzijo nacistične Nemčije z okupacijo Avstrije in sudetskimi krajevi.

Iz zanesljivega bolgarskega vira je prišla vest, da je jugoslovanska vlada v načelu že pristala na zahtevo Bolgarije glede vrnitve kosa ozemlja, ki ga je Jugoslavija dobila kot vojni plen. To se bo zgodilo ne glede na izid pogajanj glede revizije mej, ki se vršijo med reprezentanti balkanskih držav. Jugoslavija in Bolgarija bosta kmalu podali formalno izjavo, da si beogradska vlada še ni uradno potrdila dosega sporazuma. Potrdilo bo najbrž prišlo po volitvah v Jugoslaviji, ki se vršijo 11. decembra.

Vest se glasi, da bo Jugoslavija sklicala konferenco balkanskih držav po končanih volitvah, na kateri bo razprava o presleditvi mej. Načrt, da Jugoslavija in Bolgarija bosta kmalu podali formalno izjavo, da si beogradska vlada še ni uradno potrdila dosega sporazuma. Potrdilo bo najbrž prišlo po volitvah v Jugoslaviji, ki se vršijo 11. decembra.

Vest se glasi, da bo Jugoslavija sklicala konferenco balkanskih držav po končanih volitvah, na kateri bo razprava o presleditvi mej. Načrt, da Jugoslavija in Bolgarija bosta kmalu podali formalno izjavo, da si beogradska vlada še ni uradno potrdila dosega sporazuma. Potrdilo bo najbrž prišlo po volitvah v Jugoslaviji, ki se vršijo 11. decembra.

Ako bo Zveza balkanskih držav potegnila v svoj krog tudi Bolgarijo, tedaj se bo njihova kolektivna moč povečala. Pri tlak Nemčije na Rumunijo in Jugoslavijo se bo zmanjšal in se bosta laglje upirali zahtevam ogrskih revizionistov.

Jugoslavija je še namignila, da je pripravljena odstopiti Bolgariji obmejne distrikte Balizgrad, Kareva in Fzelo. V teh živi okrog 60,000 Bolgarov. Skupno število Bolgarov v Jugoslaviji znaša 800,000.

Letalo padlo na ulico; dva ubita

Washington, D. C., 10. nov.—Vojaško letalo je včeraj padlo na ulico v rezidenčnem delu glavnega mesta in dva častnika sta se ubila. Letalo je padlo k sreči na prazen avto, ki je zgorel z letalom vred.

Jugoslovanska kraljica v bolnišnici

Belgrad, 12. nov.—Kraljica Marija, vdova kralja Aleksandra, ki je bil umorjen v Marseillesu, Francija, se nahaja v bolnišnici v Curihu, Švica. Podvredni se je morala operaciji na slepiču in žolčnih kamnih, katero je uspešno prestala.

Veljavil veliko število drugih reform. Odpravil je arabako abecedo in uvedel latinsko. Iz Ankare, zapuščene vasice, je naredil moderno mesto in v to mesto se je preselila vlada, ko je postalo kapitol turške republike. V Parizu, Londonu, Berlinu in Rimu so videli v Atatürku despota, toda turško ljudstvo ga je ljubilo in mu zaupalo. L. 1923 ga je izvolilo za predsednika. Ponovno in brez opozicije je bil izvoljen za predsednika l. 1927, 1931 in 1935.

Ameriška "neutralski" napram lojalistični Španiji. (Narsal Jergar.)

PROSVETA THE ENLIGHTENMENT

GLASILO IN LASTNINA SLOVENSKE NARODNE POMOŽNE JEDNOTE Organ of and published by the Slovene National Benefit Society...

Glasovi iz naselbin

Zidansko poročilo

Sharon, Pa. — Clevelandčani so pa res dobri zdravniki — bolj si ne želim. Dne 5. novembra ponoči sem nenadoma zbolel. Že sem mislil, da me bo tista bela ali črna žena stisnila za vrat. Sicer ne vem, kakšna je, bela ali črna, ker je kljub svoji visoki starosti še nisem videl. Toda naj bo tega ali onega plemena, dosti prida ni, ker nikomur ne prizanese. Zaužil nisem nič drugega ko pol kroznika kimlove juhe. Po kosilu mi je nekoliko odleglo. Naprosil sem mojega zeta, da me popelje v apoteko po zdravila. Nakupil sem jih za dva dolarja.

Ker sem ravno pri zajčkih, naj mimogrede še omenim gospo Mary Zajc ki mi je pred enim mesecem v Prosveti povedala, kako je treba čebulo opraziti, da se iz nje napravi okusno kosilo. Več gospodinj mi je povedalo, da so dotični recept spravile. Dne 6. novembra pa mi je Anton Valentincič rekel, da on ne odobrava dotičnega recepta, ker so trgovci takoj podražili čebulo za en cent. Ne vem, če so to zagrešili samo slovenski trgovci ali tudi drugi. Tega mi ni pojasnil. Zato želim, da Mary Zajc prekliče dotični recept. — Želel bi še nekaj več napisati, pa se mi mudi v volilno kočjo, da nam zopet ne urinejo inženirja Hooverja. Anton Zidansček, zastopnik Prosvete.

Ko opraviš v apoteki, ukažeš zetu, naj me pelje k društvenemu tajniku. Ker ga ni bilo doma, sva šla v Slovenski dom. Tam dobim vse družtvene uradnike, ki so igrali karte. Jaz in zet se usedeva k prazni mizi, kjer sem se precej kislilo držal. Zetu naročim pivo, sebi pa sodavico, kar pač ni moja navada. Pri sosedni mizi zagledam precej rejeni ženi in dva moška. Mislim, da se nismo še nikoli videli. Bili so mi nepoznani. K moji mizi pristopi Joseph Valentincič in me vpraša, kaj hočem piti na onega moža pri sosedni mizi. Vprašam Jožeta, kdo je ta radodarni mož. Tudi Jože ga ni poznal. Ukažem mu, naj mi prinese sodavico, toda namesto tega mi prinese dobro visko.

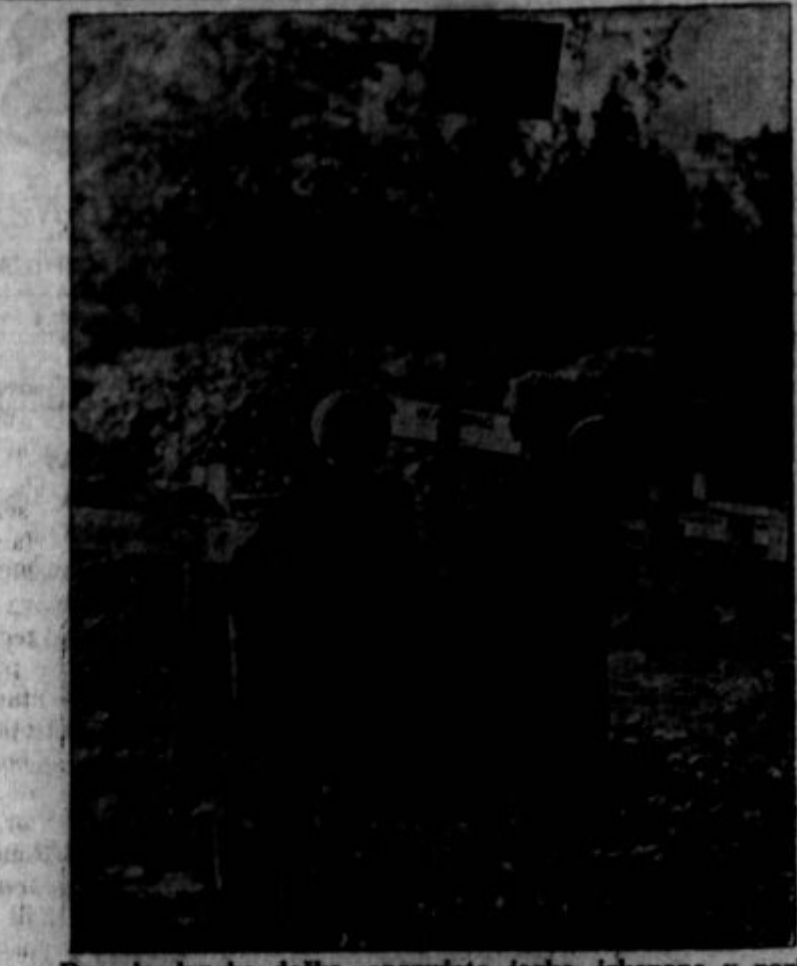
Delavci WPA hočejo službe

Zaposlujoči oddelek prouči sodelovanje Statističarji v washingtonskem uradu Works Progress Administration so ravnokar ugotovili, da štiri odstotke vseh delavcev, zaposlenih od WPA, odhaja vsak mesec, ker so dobili privatne službe. Kljub temu ni konca ne kraja pritožb, da delavci WPA odklanjajo sprejemati zaposlitev v privatni industriji. "Da ugotovimo, da li so te pritožbe utemeljene," je izjavil Dean R. Brimball od WPA Employment Division, "mi zabeležimo vsako pritožbo, ki nam pride iz tega ali onega vira, in pošljemo takoj preiskovalca k dotični osebi, ki se je pritožila. Pa je vseeno, da li je dotičnik kongresnik, pridelovalec repe ali sadice bombaža oziroma kak drugi delodajalec — kar nas zanima, je to, da pomagamo industriji na vsak mogoči način, da dobi delavce nazaj v privatne službe.

Nato sem stopil k sosedni mizi, da se spoznam z veselo družbo. Povedali so mi, da so iz Clevelanda in da me še niso videli. Le po mojih številnih dopisih me poznajo. Pravijo, da jih radi čitajo in da žele z menoj več govoriti. Bili so John Stritof in njegova soproga ter Joe Zalar in njegova žena Mary. John Stritof mi primakne svoj stol poleg svoje soproge, sebi pa prinese drugega. Razvil se je živahen razgovor. Ko spijem nekaj čaš višnje, se nisem več kislilo držal. Tudi na belo ženo se nisem več spomnil. Kmalu se nam pridruži Anton Valentincič in Frank Climperman. Seveda smo bili vsi veseli, da smo se spoznali s tako prijaznimi Clevelandčani. Mislim, da niso užaljeni, ker so njih žepi na teži precej izgubili. Čas nam je hitro potekal. Prišla je ura ločitve. Poslovlili smo se v nadi, da se še vidimo v bližnji bodočnosti. Gospa Stritof mi je zaupala, da čitajo vse liste, odobrijo pa tisto, kar se jim vidi, da je prav. Stisnili smo si desnice. Oni so odpotovali, mi smo pa še nekaj časa ostali v Domu, kjer so me elevelandski zdravniki in zdravnice popolnoma pozdravili. Hvala vsem skupaj.

Ne smem pa pozabiti Antona Valentinciča in njegove soproge, ki sta mi pred odhodom podarila dva velika godzna zajca — seveda mrtva. Pokopali smo jih na volilni dan. Naj v miru počivata v naših žlebovih. Moja žena ima tak apetit do gozdnih zajčkov, da vsak dan stoji na straži, če bi kateri lovec na potu izgubil kakšnega dolgošca.

Navadno je človek, ki se je pritožil, prav osupljen, da ga je kdo prišel obiskat od vlade. "Vi ste se pritožili, da delavci WPA odklanjajo sprejetje dobre službe v vašem okraju," mu pravi vladni uradnik. "Kako se imenujejo ti delavci? In kako so te službe, ki so jih odklonili?" Pritoževatelj ne zna nikoli odgovoriti na ta vprašanja — on samo ima tak vtis, da ti delavci odklanjajo službe, tudi če ne zna za nikak poseben slučaj. Preiskovalec pa kar preiskuje naprej. "Ali sploh znate kakako službo kjerisibodi v svoji sosesčini? Ali sploh znate za koga, ki zna, kje je dobiti kako službo?" "Well," vzklikne pritoževatelj. "Mojega strica bratranec je zadržal, da neki njegov prijatelj utegne kaj znati o tem." In tako se preiskovalec poda k prijatelju stričevega bratranca in ga vpraša: "Ali imate kaj dela za kogarsibodi?" Ne, on nima nikake službe.

Dva londonska dečka opazujeta jarke, izkopane v parku St. James, v katerih bi ljudje našli zavetje pred napadi iz zraka.

Ali sploh znate za kako službo? Ako je sploh kaka služba neke, nadaljuje mr. Brimball, preiskovalec jo vlovi in poroča lokalnemu uradu WPA in urad pošlje tja človeka, da jo dobi. Ako je kaka služba — ali v večini slučajev je ni. Pritoževatelj si je le domišljati. Videl je, da je hotel domišljati. Videl je, da industrija se ni tako hitro povzdignila, kakor si vsako želi, da bi se, pa se je oziral okoli, da bi se znesel nad kom. Kaj pa je lažje kot obtoževati WPA?

In tako se dogaja, da opravljajo, da WPA ustvarja vojsko zaposlenecv, ki se marajo za privatne službe, kadar se jim ponujajo. Kajpa, kar odklanjajo službe na levo in na desno! Pa dobro, mi pa kar k njemu, da ga vprašamo, kje so te službe. On ne zna. Na tak način se skoraj vse pritožbe razblinejo v nič, kadar jih preiščemo. Mi imamo popolne zapise za več kot pet tisoč pritožb, ki jih radi pokažemo vsakemu, ki želi preiskati dejstva. Na trditve, češ kaj naj se ugotovi, ako WPA preiskuje samo sebe, Mr. Brimball odgovorja: "Kdo drugi pa naj preiskuje? Kdo se briga za to? Ako vas kdo očrni, ali ne boste vi sami vzeli stvar v roke, da najdete, kaj je na stvari, in ako je pravica na vaši strani, ali ne boste prinesli dejstva na dan, kjer jih vsakdo more zanikati, ako so kriva? In tako delamo tudi mi.

Menda ste slišali za kak slučaj, ko je delavec WPA odklonil službo. Morda pa ste le slišali govorico o tem. Karkoli je bilo, ali ima ona oseba, ki razširja to govorico, kako delo na razpolago? Ali pozna koga, ki ima kako delo na razpolago? Ali znate za kako delo? Kajti, ako znate, mi hočemo, da nam poveste. Mi hočemo, da nam vsakdo v vsej drželi, ki ima kako službo na ponudbo, to pove. In mi pošljemo k njemu človeka, sto ljudi, tisoč milijon, da prevzamejo vsako službo, ki se ponudi. Vsako sodelovanje s strani privatne industrije ali privat-

nih poedincev, da se najde delo za naše delavce, bo prisrčno dobrodošlo. Ali," poudarja Mr. Brimball s končnim opominom, "te službe morajo biti prave službe. Dostojne mezde, dostojne ure, dostojne razmere. Suženstvo v tej deželi je bilo odpravljeno že zdavnaj." WPA.

Odredba proti piktiranju odpravljena

Zmaga unij Ameriške delavske federacije

Eugene, Ore. — (FP) — Centralni svet unij Ameriške delavske federacije je zmagal v svojem boju proti mestni odredbi, ki je prepovedovala piktiranje pod prevezo regulacije. Okrožni sodnik G. F. Skipworth je podprl unije z odlokom, da je odredba v konfliktu z državnimi zakoni. Mestni svet je sprejel odredbo na svoji seji v marcu. Ta je med drugim zahtevala, da se mora vsak piket registrirati in plačati pristojbino \$5. Ako bi bil registrar prepričan, da spor aktualno obstoji, tedaj bi dovolil mirno piktiranje. Piketi ne bi smeli govoriti niti izzivati z opazkam stavkokazov. Sodnik Skipworth pravi v odloku, da ne more biti nobena odredba, ki je v konfliktu z državnimi zakoni, veljavna. Registrar bi imel oblast odločevanja glede izdajanja licen piketom, to pa bi bilo v konfliktu z osnovnimi pravicami državljanov.

Kongresna akcija v prilog Mooneyju

New York. — Liberalna revija The Nation priporoča kongresno akcijo v prilog Mooneyju, slovitemu delavskemu jetniku. V uvodniku omenja dejstvo, da je federalno vrhovno sodišče, takrat, ko je zavrnilo Mooneyjev priziv, naznanilo, da bo vzelo na rešeto apel Ford Motor Co. proti odloku federalnega delavskega odbora. Revija priporoča, naj posebni kongresni odsek zaslisi Mooneyja in izsili od sodišča pregled sličnih slučajev. Mooney še čaka skoro 22 let na novo obravnavo, dočim je sodišče pripravljeno vzeti na dnevni red odlok delavskega odbora proti Fordovi kompaniji, ki je bila spoznana za krivo kršenja provizij Wagnerjevoga zakona, ki garantira delavcem pravico organiziranja in kolektivnega pogajanja.

Beneševa stranka na Češkem razpuščena

Praga, 10. nov. — Češka narodna socialistična stranka, katere vodja je bil dr. Beneš, bivši prezident, je večera naznanila svoj razpust. Nemška socialdemokratska stranka na Češkem je bila tudi razpuščena.

Iz zgodovine krompirja

V času, ko prihaja na trg krompir in se njim zalagajo za jesenske mesece, zimo in spomlad, ne bo odveč, če se spomnimo moža, ki ima največ zasluga, da se je krompir udomačil v Evropi. Ta mož je bil Anglež Francis Drake. Ljudje menijo, da je Drake prinesel marsikatero gomoljasto rastlino iz tropskih krajev evropske dežele ter jo dal postaviti svojim čudenim gostom na mizo, krompir pa je bil med temi gomolji. Znašel se je na mizo evropskega človeka najbrže sam od sebe...

Seje 350 let je poteklo, odkar prihaja krompir na mizo evropskega človeka, pa še od tega moramo odšteti 150 let, zakaj prvih 150 let je bil krompir zgolj okrasna rastlina, ki se jo gojili, zaradi vijoličastih cvetov na vrtnih gredah. To je bilo tedaj, ko so ponosni gležji zatikali vijoličasti krompirjev cvet gumbnico ter se ponosno šetali po ulicah klubih. Zenske so nosile krompirjev cvet v vratnem izrezu. To je bilo vse, za kar se je zdelo ljudem, da ima krompir neko vrednost. Krompir je zelo stara rastlina. Znan je bil že Inkom v Južni Ameriki in jim je bil vsak danja jed. V Južni in Srednji Ameriki so se seznanili s krompirjem Španci, o katerih velja neka poročila, da so oni prinesli krompir na evropska tla. Ob istem času je prišel krompir v Evropo tudi preko Anglije. Svoji prvotni domovini pa se je skoro popolnoma izneveril, kajti svetovni pridelek krompirja znaša danes 220 milijonov ton in od tega ga pridelajo samo v Evropi 200 milijonov ton.

Bilo je pa treba izbojevati trd boj s kmeti na evropskih tleh, preden so se poljedelci prijeli krompirja. Šele ko je v drugi polovici 18. stoletja izbruhnila huda lakota v Evropi, so se kmetje spametovali in so začeli saditi krompir. Rešil je tedaj življenje milijonov ljudi. Krompir je, bi lahko dejali, univerzalna rastlina, kajti uspeva prav tako na peščenih tleh kakor v ilovnatih zemlji, na jugu prav tako kakor na dalekem severu, na morskih obalah ni manj kakor v goratih predelih. Ni je kmalske rastline, ki bi dajala na hektar toliko pridelka kakor krompir. V primeri s pšenico je mnogo rodovitnejši in donosnejši.

Največ krompirja pridelajo v Rusiji in Nemčiji. Krompir, ni važen samo kot ljudsko hrano, ampak tudi kot krma za prašiče. V Nemčiji so zaradi pomanjkanja masti izdali geslo, da se mora proizvodnja prašičev dvigniti za sto odstotkov. Pri tem delu bo podprl prašičerejce krompir, ki pa ostane še nadalje važno ljudsko živilo že zaradi svojega vitamina C, ki je izvrstno zaščitno sredstvo proti skorbuti in drugim boleznim.

O nastanku vina

Perzija, ki nam je dala breskev in vrtnico nam je poklonila brzkone tudi vino. Pripovedka pravi, da je ena izmed žena kralja Jemšedatistega, ki je ustanovil Perzepolis, odkrila vino, bila je pa tudi prvi človek, ki se je napila do omame. Izročilo pripoveduje, da so v kraljevih kletih spravili v sode ogromno množino grozdja, da bi ostalo na hladnem. V sodih se je začelo nenadno šumenje in ropotanje, vsi so bili prepričani, da je hudič obsedel grozdje, namenjeno kraljevi mizi, da ga zastropi. Nihče se ni upal bližaj. Ena izmed kraljevih žena pa je imela tak hud glavobol, da si je želela smrti, in tako ji je prišlo na um, da bi spila nekaj skrivnostnega strupa, ki so ga bili pripravili zli duhovi. Zavreti vinski sok se je pa izkazal za izborno sladko zdravilo. Menila je, da je umrla in da se je zbudila v boljše življenje. Pozvala je druge žene k sebi, vse so pokušale sladko pijačo, lotila se jih je razbrzdana veselost in celo tiste, ki so se medsebojno sovražile, so se spet spoprijateljile. Držale so se razposajeno za roke in plesale, pa še kralja so pozvale, naj se jim pridruži in se napije čudečnega soka. Odtlej je vino v Perziji neločljivo združeno z ljubeznijo in rožami, z najvišjimi življenjskimi radostmi.

Pred dvajsetimi leti

(Iz Prosvete z dne 14. novembra 1918) Domače vesti. Prijavljenih je nadaljnjih pet imen rojakov, ki so umrli za špansko boleznijo. Delavske vesti. Vlada je pohvalila rudarje, da so dobro vršili svojo nalogo med vojno. Po svetovni vojni. Nova, demokratična nemška vlada apelira na Ameriko za življenje, kajti Nemčiji preti lakota. Nemški delegatje so se v Jokali, ko so izvedeli pogoje premirja. Nemčija mora dati zaveznikom poleg drugega vse vojne ladje, 5000 topov, 5000 lokomotiv in 50.000 železniških voz ter izprazniti ozemlje do Rene. Sovjetska Rusija. V Moskvi se je spet sezela kongres sovjetov z 800 delegati. Katarina Breškovska, znana kot "mati ruske revolucije," je pobegnila iz Rusije. (Dalje iz prve kolone.) malo — in bi se polagoma osamosvojil od kapitalistične politike. Z delavcem v mestih bi lahko kooperiral in obema bi bilo pomagano. Pa noče. Raje služi kapitalizmu za zavora predka. Najbrže bo opravljal to službo, dokler ne bo njegova vloga v družbi doigrana.

Škandilče lona v Haifi, Palestina, v plamenih. Ogenj so zanetili arabski rebeli.

Farmer v vrtnicu

Poraz novega deala na srednjem, severnem in daljnem zapadu pripisujejo v prvi vrsti farmerjem. Cene farmskih pridelkov so že dolgo časa na psu kljub raznim pomožnim akcijam in reformam Rooseveltove vlade — in razočarani ter jezni farmerji so se kar v mah obrnili k republikancem za pomoč. Ameriški farmerski sloj je že od pamtveka konservativen in sovraži vsako novotarjlo. Farmerji so zadnja trdnjava ameriškega "žilavega individualizma" — dasi jih ta njihov gospodarski individualizem silno vara in tepe. Farmerji glasujejo kakor kažejo cene pšenice in koruzi. Pred šestimi leti, ko jim je velika depresija potrla cene skoro na nič, so trumoma prišli v Rooseveltov tabor, danes pa ponovno obupani beže iz Rooseveltovega tabora. Tako delajo že dolga desetletja — neprenehoma tekajo od republikancev k demokratom in obratno, druge poti ne vidijo in nečejo videti. Včasih so ameriški farmerji stalno kontrolirali vlado. Za časa Jacksona so bili farmerji tista tipična demokracija, v kateri je "Old Hickory" videl jamstvo za veliko bodočnost Združenih držav. Toda stari Jackson se je zmotil. S civilno vojno je bilo v Združenih državah konec agrarne civilizacije in farmerske demokracije. Civilna vojna je odprla vrata industrijski revoluciji in kapitalizmu. Vlada je prišla pod kontrolo businessa in farmerji so bili porinjeni v ozadje. Ob zatonu 19. stoletja je prebivalstvo na farmah padlo v manjšino. Vsa leta po civilni vojni se je farmer selil v mesta in se pretvarjal v industrijskega delavca in businessmana in ta proces je v dobrih štiridesetih letih prelevil milijone farmerjev v delavce in podjetnike. Združene države so postale industrijska dežela. Če bi bil ameriški kapitalizem pošten, bi farmerji še nekako dihal. Ampak kapitalizem je povsod po svoji naturi silno sebičen — ker mora biti, ako se hoče obdržati. Kapitalizem že od svojega rojstva izpoveduje gospodarski zakon "zaloga in povpraševanja" (supply and demand), po katerem se ravna cene na svobodnem trgu. Ameriški kapitalisti so se pa hitro poživljali na ta svoj zakon, kadar jim je mešal račune. Industrijskim izdelkom iz Evrope so zaprli pot v Ameriko z visokim carinskim zidom, dočim so doma ubili vsako konkurenco z monopolom. Na ta način so poljubno manipulirali cene — kakor so sami hoteli in to delajo še danes. Na drugi strani pa kapitalisti hočejo, da za farmerske pridelke veljajo cene po mitičnem zakonu "zaloga in povpraševanja" — da farmerji pridelajo čim več vsega in ker je zaloga velika, morajo biti nizke cene! Industrijski magnati omejujejo produkcijo že leta, da potem lahko manipulirajo s cenami po svojem okusu, ampak farmerji ne smejo delati tega, farmerji ne smejo omejit produkcije z namenom, da bo zaloga na trgu manjša, da bo več povpraševanja in višje cene! Tako kapitalisti izigravajo ameriške farmerje že desetletja, farmerji pa begajo od republikancev k demokratom in od demokratov nazaj k republikancem — kakor pes, ki se lovi za rep, ki se vrti na mestu... Danes je ameriški farmer res velik revež. Izvoz žita iz Amerike je po vojni silno padel — doma pa ni skoro nobenega trga, ker ameriški delavec — največji odjemalec farme — zasluži malo in na milijone je brezposelnih. Farmer dobi za svoj pridelek in svojo živino komaj napitnino, če pa hoče kupiti stroje in orodje, obleko in avtomobil, mora vse to drago plačati. Nič čudnega, če je farmer jezen in če ob torkih prekrlinja republikansko politiko, ob petkih pa demokratsko politiko — naučiti se pa nikakor ne more, da sta obe stranki le za veliki business. Povprečni farmer je največji burbonec v Ameriki: starih časov ne more pozabiti, iz novih razmer se pa ničesar ne nauči. Ker je individualist, se ne briga za ekonomske in socialne reforme. Tega konservativizma se je napil iz zemlje, iz svojih življenjskih razmer, ki ne dopuščajo razvoja in radikalnih preobratov. Farmer bi si lahko pomagal z zadrugarstvom — nekoliko že dela na tem, ali vse pre-

(Dalje v nadalj koloni.)

Vesti iz Jugoslavije

ELEKTRIKA IN NOVICE IZ GUŠTANJA

Guštanj, 22. oktobra. — Letos se potekla pogodba glede dobave električnega toka v trgu Guštanj med občino in dobaviteljem Lahnovnikom. Mnoge težave zaradi slabe razsvetljave so upravičeno vzbujale pri lokalnih židovih zadnja leta ogroženosti. Vodila so se pogajanja za velenjsko elektrarno, ki je bila trga speljala daljnovid v Guštanj. Zaradi nesprejemljivih pogojev ni prišlo do zaključka. Poslednji zbor interesirancev, ki se je vršil v Sokolskem domu, je razpravljal o dobavnih pogojih velenjske elektrarne in dobavitelja ter se v načelu izrekel za njeno gradnjo.

Na nedavni seji občinskega sveta se je sklenila nova pogodba s Lahnovnikom provizorično na 2 leti, s katero se obvezuje, da se vod temeljito popravi in najim vsi nedostaki krajevne omrežja, da bo tok konstanten na 110 voltov, ne pa kakor sedaj, ko ni dosegal nikdar tega stopnja. Med tednom se tok od 12. do 13. ure ter v nedeljah in praznikih od 13. do 15. ure. Cena 1 KW se določa na 2,25 din, kar je cenejšje za 25 odst. od cene kranjskih deželnih elektrarn, dočim stane cena inženjerskega toka isto kakor pri deželni elektrarnah ter se bo držala vzporedno z morebitnimi spremembami. Ako bo električna svetilna luč ustrežala in bo stalna se pogodba avtomatično podaljša na 18 let. Upajamo, da dobimo vsaj razsvetljavo ter da ne bo treba svetilni s petrolejkami, kakor smo delali leto pozimi in da ne bo treba prevažati dam od druge ondulacije z avtotaksijem s tozadavnimi aparat h toku električne elektrarne!

Bomba v stranišču

Ta dni se je pripetila v stanovalski hiši delavske četrti pri električni zabavna zgodba, ki na prvi pogled ni imela hudih posledic. V sobi, ki je vseeno obilo govorne in smehe, pa tudi mnogo drugega strahu. V stranišče je prišel nek delavec precej karbida, ki je to dobro proti podžigam, ki zbeže drugam. Neka ženska je odšla v odprtino vodo. Kar kmalu jo primaha močakar, ki je kadil cigareto. Pri prijetnem počivanju pa nastane nakrat močna detonacija, razvijajoči se plin karbida se je vnel, kar je povzročilo paniko v delavski hiši, vse je bilo zbegano v tistem trenutku, da je eksplodirala bomba ali peklenski stroj. Vse je bilo na kraj dogodka, kjer so bili nepoškodovani žrtve vso upravnostno. Mož je zadrževal, da ni padel več ne bo kadil, zlasti pa v območju plinov.

Slovo najstarejšega člana

Ta dni je plapolala na Sokolskem domu črna zastava. Najstarejši član tukajšnjega društva Gašpar Greval, star 75 let, je preselil v večnost. Trda, težka bila pot njegovega življenja, bil je nad 40 let zaposlen v železniški jeklarni. Bil je vsesokolski zavajen narodnjak in Sokolski član, tih in značajan. Nedavno je hudo obolel. Ozdravel je v bolnici, da je nekaj tednov hodil v bolnico na klopico blagodejne jeklene žarke. Po zadnjem popravilu se je zgrudil v kuhinji, od kapi. Na zadnji poti ga spremlilo poleg mnogih prijateljev celotno sokolsko članstvo. Ob grobu se je od pokojnika poslovil s lepim nagovorom predsedarstva. Ohranili bomo spomin na nepozabnem spominu!

Otvoritev nove šole

Dobrih 5 km od Guštanja pri meji v Salenbergu je bila otvorjena zaradi nujnih terenskih razmer nova šola v kmečkem posestvu pri posestniku Račelnu. Tu je bila nekoč enorazredna šola. Važnost nove obsejne posestvanke glede na narodne interese so čutili Salenberčani sami, ki so pokrenili akcijo na lastno pobudo ter dali v ta namen prostoro za razpologo za nekaj let,

dokler se ne zgradi novo, primerno poslopje. Otroci, ki so hodili po goratem terenu do 6 km daleč v Strojno, Prevalje ali Tolsti vrh, so sprejeli mladega učitelja Veberja prizrčno in z zadovoljstvom. Prva brazda je zoranja!

Prometna nesreča

Na mostu od Prevalj čez Mežo, pri papirnici, je oster ovinek, ovinek, kjer se je pripetila žestokata prometna nezgoda. Sprehoda se je vračala družba, v vozčku sta se peljala 4-letna hčerka in 3-letni sinček guštanjanskega upravitelja šole. Vozček je tekkel popolnoma ob desnem robu ceste. Z veliko brzino je privozil čez most z motorjem rudar Polajnar iz Podpece s sopotnico. Rezal je ovinek na notranji levi strani, a ga ni mogel zvočiti in je izgubil oblast nad vozilom. Zavozil je naravnost v vozček z otrokoma in ga prevrnil v 2 metra globoki jarek ob cesti. Po čudežnem naključju je vrglo fantka nepoškodovanega v jarek punčka pa je obležala pod popolnoma razbitim vozilom brez večjih poškodb. Motor se je poškodoval, pod njim je obležal poškodovan nogo neprevidno vozeči rudar, sopotnica pa je obležala z zlomljeno ključnico, ker je priletela v loku v mejnik. Sreča v nesreči je bila, da je bil vozček nekoliko pred obcestnim kamnom, na katerem bi bile sicer smrtne žrtve neizogibne.

Nove tramvajske delavnice v Trstu

Na ozemlju med skladišči tržaških ladjedelnic in mestno plinarno, so pričeli pred kratkim graditi nove tramvajske delavnice, v katerih bodo mogli od leta do leta popravljati in vzdrževati po 150 tramvajskih vozov. Stavbišče meri okrog 5500 kv. m. Na njem grade več poslopij, mehanične delavnice, varilnico, mizarsko delavnico, skladišče in upravno poslopje.

Novi občinski komisarji v Istri

Te dni so bili imenovani novi občinski komisarji v Lanišću, Vižinadi in Balu v Istri. V Lanišću je podal dosedanja podestat Mosetti (Mozetič) ostavko, ker je bil kot učitelj premeščen v neko drugo pokrajino. Za občinskega komisarja je bil tam imenovan Josip Scala. V Vižinadi je odstavljena podestat Bruno Afri. Za komisarja je bil tam imenovan prefekturni uradnik dr. Manzi. Balski podestat Guidoni, ki je prav tako učitelj, je bil službeno premeščen v Rim. Upravo občine je prevzel kot komisar Ribard Cicin.

Nesreča z granato. Blizu St. Petra pri Gorici se je smrtno ponesrečil 24-letni Marij Jug iz Bukovice

Na neki njivi je našel granato in jo takoj razstavil, a mu je pod udarci s kamnom eksplodirala. Dobil je hude poškodbe po vsem telesu. Sicer so mu ljudje iz bližnjih hiš takoj pritehli na pomoč, a že pol ure po eksploziji je poškodbam podlegel.

Tudi ladjedelnici v Trstu namravajo povečati. Priključili ji bodo prostor v smeri proti Lloydovemu arzenalu, kjer imajo sedaj tržaška javna skladišča dve veliki poslopji v najemu in tudi vse veliko zemljišče nekdanje tovarne linoleja. Cesta proti Sv. Andreju pa bo speljana od Lloydovega stola vzporedno z železniško progjo proti Skednju okrog linolejske tovarne. Vanjo se bo stekala ulica sv. Marka, tako da bo šla pot od Lloydovega arzenala v ravni črti proti Sv. Jakobu. Na zemljišču, ki ga imajo javna skladišča sedaj v zakupu, bodo zgradili ogromen bazen, ki bo dolg skoraj 250 metrov in v katerem bodo dograjevali ladje, ki bodo splovljene iz ladjedelnice.

Na seji so govorili tudi o melioraciji ozemlja ob Reki

Prav te dni so se pričela prva osuševalna dela na močvirnatem delu tega področja. V načrtu pa je popolna regulacija reke.

V dečjem zavetišču na Reki se je dne 17. sept. pričelo novo šolsko leto

V zavetišče je bilo sprejetih 189 otrok. "Vedetta d' Italia" je objavila seznam njihovih imen, med katerimi je 96 domačih, 82 italijanskih ter 11 nemških in madžarskih.

Kako bo leta 2000

V "Evening Dispatchu" čitamo zaključke ankete, ki jo je bil razpisal imenovani list letos poleti. Prosil je tehnike, industrije in znanstvenike, naj odgovore na vprašanje, kakšno bo človeško življenje čez dva in šestdeset let.

Odgovori, ki jih je prejel, so, milo rečeno, preoptimistični, da bi se mogli uresničiti! Neki vprašanec je n. pr. odgovoril: Kar se tiče sedanjih človeških bivališč sem prepričan, da bodo hiše v današnjem pomenu besede do l. 2000 popolnoma izgubile. Hiše v današnji obliki niso nič drugega kakor gnezda mikrobov, ki pospešujejo umiranje. Ta stanovanja zadržujejo 70 odstotkov svetlobe in zraka. Hiše bodočnosti bodo iz stekla. Imele bodo zidove iz debelega neprozornega stekla, stene med posameznimi prostori pa se bodo premikale, tako da bomo napravili v hiši poljubno "večje" ali "manjše" sobe. Hiše bodočnosti bodo tudi tako zgrajene, da ne bo prodrl iz enega prostora v drugi prostor niti najglasnejši zvok. Kdor bo zunan hiše, ne bo videl ničesar v njeni notranjosti, sončna luč pa bo kljub temu prodirala v notranjost do zadnjega kotička.

Ta v hišah bodočnosti ne bodo več lesena, ampak iz gume, ki ne bo dopustila, da bi se slišali koraki. Današnje žimo, volno in morako travo bo nadomestila pnevmatika, žimnice in divani pa bodo napolnjeni z zrakom.

Živa potreba bo odveč, kajti vse, kar bo treba, bo opravljal robot, električni človek. Stanovanje bo kakor pravilni grad. Vrata se bodo odpirala sama od sebe, "električno oko" bo fofografiralo vsakogar, ki bo stopil v prostor, "robot" bo serviral zajtrk, kosilo in večerjo, čaj ali kavo. Robot nas bo tudi budil namesto budilke in bo čuval stanovalce v predsobi. Kopalnica bo svojevrstna naprava. Ne bo treba imeti ne kadi ne prhe. Stanovalec bo pritisnil na gumb in iz odprtine bo zašel stisnjen zrak ter desetodtostno razredčena milnica bosta avtomatično očistila človeka, nato bo nov pritisk na gumb odprl pot toplemu zraku, ki bo zastrujil iz aparata ter osušil človeka.

Kuhinja bo laboratorij. Z

Nova fašistična tajnika. V Temenici na Krasu je bil odstavljen dosedanja tajnik krajevne fašistične stranke Vittorio Galleani

Za njegovega naslednika je bil imenovan Giovanni Clochiatti. V Podbrdu pa je Mario Campanella zamenjal komisarja Ivana Caniata.

Gorica. — V Gorici je 239 Židov in v Istri 130, v Furlaniji 129 in v Zadru 49.

Trst. — Demografsko stanje se je zopet poslabšalo. V tržaških listih beremo, da je bilo v prvih sedmih mesecih tega leta rojenih 2179, a umrlo je 2296 oseb. Presežek umrlih nad rojenimi znaša torej 117. V istem času l. 1937. je bilo 2053 rojstev in 1850 smrtnih slučajev. Presežek rojenih nad umrliimi je znašal 203. Iz tega je razvidno, da se je stanje silno poslabšalo in da tržaško prebivalstvo stalno in znatno pada. Malenkostni prirast tržaškega mesta pa gre izključno na račun priseljevanja.

električnimi sondami bodo go-

spodnje preizkušale zrelost sadja in zelenjave. Z električnimi napravami bodo tudi merile mleko, preizkušale jajca, olje in vino. Električne peči bodo pek-le naše jedi, kuhar pa se bo samo sprehajal po kuhinji in bo pritiskal na gumbe. Prijemanje loncev z rokami ne bo več potrebno.

Staromodno telefoniranje se bo umaknilo moderni televiziji. Obiski in pogajanja bodo odveč. Predavanja bomo poslušali in predavatelja videli, ne da bi se odstranili iz hiše. Radio se bo silno razvil. Vsak človek bo lahko opazoval procese na zemeljski krogli na tak način, da se bo videl sredi vrveže v velemestih ali med ljudskimi množicami. Noč bo izginila, avtomobilskih nezgod ne bo več, tudi lakote ne bodo ljudje poznali. Avto bo brzela s hitrostjo 250 km na uro. Motorje bo pogajala elektrika in bodo tekli tako tiho, da bo slišati brentčajo muha. Ceste bodo ponoči svetlele kakor ob belam dnevu. Razsvetljevali jih bodo s kemično maso ujetih sončnih žarkov. Po zraku bodo letale rakete. Raketa ladja na progi London-Melbourne bo n. pr. vozila v višini 25 tisoč m nad zemljo in bo napravila pot od enega kraja do drugega v desetih urah. Potniki v raketi bodo lahko brezakrbno spali, prav tako tudi pilot, kajti raketo bo vodil radio.

Živiljenjska doba človeka se bo podaljšala do skrajnih mej. Med občani ne bo več nalezljivih bolezni. Bolnišnice bodo odpravili, blazinice podrli. O tifusu, raku in jetiki bo pričela maso že zgodovina medicine. Kirurgija bo dosegla čudovite uspehe. Presajala bo pljuča in ledvice. Kdor bo imel dovolj sredstev, si bo lahko kupil oboje...

V produkciji živilske industrije bo nastopila nova doba. Na zemlji ne bodo imeli klavne živine. Zato pa bodo v laboratorijih gojili meso. Iz koščka mesa bodo pridelali celo goro tega živila in s to humano metodo bo ustrezno ljudem in živalim.

Gladovanja ne bo več. Kemični bodo odkrili metode, posredstvom katerih bo moglo pridobivati iz celuloze tropake vegetacije, snovi, ki bodo nadomestile zrnce, sladkor in zelenjavo.

Tako bo — morda — na zemlji l. 2000. Škoda, da ne bomo tega časa doživeli tudi mi!

Listnica uredništva

Ljubitelj resnice, Milwaukee: Vaš dopis je zanimiv in radi ga priobčimo, toda naša pravila zahtevajo popoln podpis pod vsakim dopisom, ki vsebuje kritiko naših domačih razmer. Zakaj bi se pošten človek bal povedati resnico v javnosti? Baš zaradi tega so naši klerikalni nasprotniki tako predrzni in si drzno pomagajo z lažmi, ker vidijo, da imajo ljudje strah pred njimi!

Ameriške progresivne sile se združujejo

(Nadaljevanje s l. strani)

50,000 glasov, da ostane stranka na glasovnici. Mnogi socialisti so se pri zadnjih volitvah izneverili stranki in glasovali za kandidate delavske stranke, med katerimi je bil tudi governer Lehman.

Komunisti so pokazali največji vpliv v New Yorku. Israel Amter, njihov kandidat za kongresnika, je dobil čez sto tisoč glasov, izmed teh 97,291 v New Yorku. To pomeni, da so komunisti dobili pravico do glasovnice, katero so izgubili l. 1936.

Spanske čete odbijajo naskoke

Perpignan, Francija, 12. nov. — General Franco je poslal nove čete na fronto ob reki Segri, kjer trajajo vroče bitke že več dni, toda lojalisti so odbili vse naskoke na svoje postojanke. Fašisti poročajo, da so ustavili ofenzivo španskih čet pri Leri-di in Fragi.

Henry Johnson, kapitan švedskega parnika Erica Reed, ki je odpeljal živila in druge potrebščine, katere so prispevale ameriške delavske organizacije, v lojalistično Španijo.

Japonci zavzeli kitajsko mesto

Konflikt med člani japonskega kabineta

Sanghaj, 12. nov. — Japonska armada je danes zasedla mesto Jočov, važno železniško križišče, v svojem prodiranju proti Čangšai, glavnemu mestu province Hunan. Od Čangšae so japonske čete oddaljene le okrog 60 milj.

Druga japonska vojaška kolona je okupirala Tunčeng in se zdaj pomika proti progi Hankov-Kanton železnice. Bitka za posest tega mesta je trajala več ur in obe strani sta utrpeli velike izgube. Na večji odpor so Japonci naleteli v naskokih na utrjene kitajske pozicije v gorovju ob reki Jangtae.

Tokio, 12. nov. — Resne difference glede izvajanja zakona splošne mobilizacije, ki poleg drugega določa vladno kontrolo nad industrijami in finančnimi institucijami, so se pojavile med člani kabineta. Konflikt bo morda rezultiral v reorganiziranju vlade.

Spor je nastal med grupo, ki jo vodi Selhin Ikeda, finančni in industrijski minister, ter vojaško kliko, katere predstavniki je admiral Nobamusa Suegritu, notranji minister. Slednji hoče porabiti profite, ki prihajajo iz vladne kontrole industrij, za razvoj novih podjetij, temu pa Ikeda nasprotuje. V konflikt je posegel knez Fumimaro Kono, predsednik vlade. Predlagal je sprejetje kompromisnega načrta, ki bi zadovoljil obe v konfliktu zapleteni grupi.

Californija zavrgla penzijski načrt

Volilci razdeljeni glede delavskih vprašanj

New York, 12. nov. — Pregled izida glasovanja o starostni pokojnini in omejitvah spora med delavci in delodajalci ter drugih vprašanj, ki so bili na referendumu v nekaterih državah, kaže veliko razdelitev med volilce.

Penzijski načrt v Californiji, ki je določal, da vsak brezposelni državljan dobi vsak četrtlet \$30, je bil poražen, čeprav sta bila izvoljena demokratiški governer in senator, ki sta bila naklonjena temu načrtu.

Volilci v Oregonu so tudi zavrgli penzijski načrt \$60 pokojnine na mesec, toda kongresno delegacijo so instruirali, naj dela za sklicanje ustavne konvencije z namenom amandiranja federalne ustave, kar naj bi omogočilo sprejetje Townsendovega penzijskega načrta.

Kampanja v Coloradu proti državnemu penzijskemu zakonu, ki je najbolj liberalen, se je izjalovila. Volilci v North Da-

koti so pa odobrili načrt mini-

malne penzije \$40 na mesec.

Kandidatje, katere je podpi-

rala Townsendova organizacija, so prodrl v več državah, zlasti na vzhodu in ob Pacifiku.

Predlogi glede stroge regula-

cije stavk in piketiranja so bili poraženi v Californiji in Washingtonu. V Oregonu je bil sprejet predlog, ki določa omejitve piketiranja v teku jurisdikcijskih sporov med unijami, in bojkotiranja.

V New Yorku je bila spreje-

tva ustavna provizija o raztegnitvi delavskih pravic, za katero so agitirale delavske organizacije in progresivne grupe.

Predlog glede odprave volil-

nega davka v Arkansasu je bil poražen, čeprav se je predsednik Roosevelt javno izrekel proti temu davku.

Angleški načrt

naletel na odpor

Arabci in židje ga pobijajo

Jeruzalem, 12. nov. — Voditelji Arabcev in židov v Palestini izražajo svoje razočaranje nad načrtom, ki ga je predložila angleška vlada po skoro treh letih krvavih izgrediv v Palestini. Angleži so zavrgli načrt glede razdelitve Palestine v arabsko, židovsko in angleško državo in naznanili sklicanje konference židovskih in arabskih voditeljev v Londonu, ki naj bi likvidirala konflikt in vzpostavila mir v Palestini.

V Palestini pravijo, da so se Arabci, židje in kristjani, ki so bili ubiti v izgrediv, žrtvovali zaman, ker novi angleški načrt ne bo likvidiral spora. Škoda, povzročena v izgrediv, znaša čez \$50,000,000, poleg tega pa je Anglija potrošila \$25,000,000 za vzdrževanje svoje oborožene sile v Palestini. Čez 20,000 angleških vojakov zatira izgrede v tej deželi, nad katero ima Velika Britanija mandat.

Neki vodja Arabcev je dejal, da se Arabci ne bodo udeležili nobene konference, na kateri bi imeli židje enako reprezentacijo. "Velika Britanija nam ne ponuja ničesar po borbi, v kateri so Arabci umirali, da opozorijo svet na krivice, katere trpijo," je dejal.

Zadnje poročilo se glasi, da je bilo v izgrediv v štirih mesecih 1317 Arabcev in židov ubitih in več tisoč ranjenih.

Japonska izkazuje

porast prebivalstva

Tokio, 12. nov. — Japonska ima zdaj 969,900 več prebivalcev nego jih je imela pred enim letom. Po poročilu statističnega urada ima Japonska danes 72,222,700 prebivalcev. Število se je povečalo kljub vojni s Kitajsko. Porast v normalnih časih je okrog milijon prebivalcev na leto.

Člani Rooseveltovega odbora, ki so se izrekli proti redukciji mezd železničarjev. Od leve proti desni: J. M. Landis, W. P. Stacy in Harry Mills.

Kandid ali optimizem

POSLOVENIL OTON ZUPANČIČ
UVOD NAPIŠAL STANKO LEBEN

"Ti predrznež," je odgovoril baron, "ti bi imel nesramnost, poročiti se z mojo sestro, ki ima dvaindeset pradedov! To se mi zdi lepa brezobraznost, da se mi upaš govoriti o tako zaletem načrtu!"

Kandid, kar okamenel od teh besed, mu je odgovoril: "Prečastiti oče moj, predniki vsega sveta ne pomagajo nič: jaz sem iztrgal vašo sestro Židu in inkvizitorju iz rok; precej mi ima zahvaliti in sama se hoče z mano poročiti: mojster Pangloss mi je vedno govoril, da so si ljudje enaki, in prav gotovo jo vzamem."

"To bomo šele videli, lopov," je rekel jezuit baron Thunder-ten-tronckh.—In tisti hip ga je krepko udaril ploskoma z mečem po obrazu. Kandid potegne mahoma svojega in ga porine do ročnika baronu jezuitu v trebuh; a ko ga je izdrl, in se mu je v roki ves kadil, je zaplakal. "Joj, moj Bog!" je vzkliknil; "ubil sem svojega nekdanjega gospoda, prijatelja, svaka: najboljši človek na svetu sem, in evo, že tri ljudi sem ubil: in med temi tremi sta dva duhovnika."

Kakambo, ki je stal pred vrati na straži, je prihitel. "Nič drugega nama ne preostaja, nego svoje življenje drago prodati," mu je rekel njegov gospodar; "brez dvoma stopi zdaj kdaj v hladnico; umreti bo treba z orožjem v roki." Kakambo, ki je že vse kaj drugega doživel, ni izgubil glave: vzel je jezuitsko haljo, ki jo je nosil baron, ter jo oblekel Kandidu, dal mu mrtvečvo štirioglato pokrivalo in ga spravil na konja; vse to, kakor bi trenil. "Dirjava, gospod; vse vas bo imelo za jezuita, ki prenaša ukaze, in preden naju utegnejo dohiteti, bova čez mejo." Pri teh besedah je že dirjal in kričal po španjolsko: "Prostor, prostor častitemu očetu polkovniku!"

XVI.
Kaj se je pripetilo popotnikoma z dvema dekleticama, dvema opicama in z divjaki Oreillonci

Kandid in njegov služabnik sta bila že preko meje in v taboru ni še nihče vedel o smrti nemškega jezuita. Previdni Kakambo je bil poskrbel, da si je napolnil torbo s kruhom, čokolado, gnjato, sadjem in nekaj mericama vina; s svojima andaluškima konjema sta prodira daleč v neznan deželo, kjer nista mogla najti nikakega pota; nazadnje se jima razgrne pred očmi lepa, s potočki preprežena ledina. Naša popotnika spustita konja na pašo; Kakambo predlaga gospodu, naj kaj založi, in mu daje dober vzgled. "Kako hočeš," je govoril Kandid, "da bi jedel gnjat, ko sem ubil baronovega sina in sem obsojen, da ne bom videl več svoj živ dan lepe Kunigunde? Čemu neki naj si podaljšujem bedne dneve, ko bom vendar moral životariti daleč od nje? In kaj poreče trevouški dnevnik?"

Med temi besedami je neprenehoma jedel. Sonce je zahajalo; blodeča begunca zaslišita lahne krike kakor iz ženskih grl; ne vesta, ali so znamenje bolečine ali veselja; naglo plane ta kvišku s tistim nemirnim razburjenjem, s katerim nas navdaja vsak pojav v neznan deželi: tisti vzkliki so prihajali od dveh čisto nanih deklic, ki sta skočno bežali ob robu travnika, za njima pa sta tekli dve opici, ki sta ju grizli v ritnice. Kandida je obšlo sočutje; pri Bulgarih se je naučil streljati in pogodil bi bil lešnik na grmu, ne da bi zadel listje; vzame torej svojo španjolsko dvocevko, sproži in ubije opici. "Hvala Bogu, dragi Kakambo, te dve ubogi stvarci sem rešil nevarnosti: ako sem se pregrešil, ker sem ubil inkvizitorja in jezuita, sem svoj greh pač popravil, ko sem otel dvema deklicama življenje. Nemara da sta gospodični iz boljših hiš, in ta prigodba nama utegne nakloniti zelo velikih ugodnosti v deželi."

Hotel je nadaljevati; a jezik mu otrpne, ko vidi, kako tisti dve deklici opici nežno objemata, se topita nad njunimi trupli v solzah, in sliši njuno pretresljivo stokanje. "Tolike dobro srčnosti si pa ne bi bil v svesti," je rekel naposled Kakambu; ta pa mu je odgovoril: "To ste pa dobro ugenili, gospod; tema gospodičnina ste ubili ljubčka." — "Ljubčka? Ali je mogoče? Norčujete iz mene, Kakambo; kako naj ti kaj takega verjamem?" — "Dragi gospod," ga je zavrnil Kakambo, "vi se venomer

vsemu čudite; zakaj se vam zdi kaj tako posebnega, da so v kaki deželi opice, ki imajo pri ženskah srečo v ljubezni? Četrtna človeka je v njih, kakor je v meni četrtna Španca." — "Joj," je povzel Kandid, "spominjam se, kako je mojster Pangloss govoril, da so se nekoč dogajala podobna naključja, in da so se iz takega mešanja rojevali pani, favni, satiri; da je več odličnih mož v starodavnih časih take reči videlo; a meni so se zdele vse te reči prazne bajke." — "Sedaj morate biti prepričani," je rekel Kakambo, "da so resnica; in tukaj vidite, kako ravna v takih primerih oseba, ki nima prave vzgoje; bojim se le, da nama ne bi te dve dami nakopali hudih preglavic."

Ta tehna razmišljanja so nagnila Kandida, da je ostavil travnik in se zalezal globoko v gozd. Tam je s Kakambom večerjal; potem sta oba preklela portugalskega inkvizitorja, buenos-ayreskega gubernatorja in barona ter na mahu zaspala. Ko se prebudita, začutita, da se ne moreta geniti: vzrok je bil ta, da so jima Oreillonci, domorodci, katerim sta ju bili dami ovadili, zvezali z vrvmi iz ličja roke in noge. Okoli njiju je stalo okrog petdeset čisto nanih Oreilloncev, oboroženih s puščicami, ki jih in sekirami iz kremenja; nekaj jih je kuhalo vodo v velikem kotlu, drugi so pripravljali različne, vsi so kričali: "Jezuit, jezuit! Osveta je sladka, gostija nas čaka! Pojemo jezuita, pojemo jezuita!"

"Saj sem vam rekel, dragi gospod," je vzkliknil žalostno Kakambo, "da nama bosta deklici kako hudo zagodili!" Ko je Kandid zapazil kotel in različne, je kričnil: "Gotovo naju bodo spekli ali skuhali. Ah, kaj bi rekel mojster Pangloss, ko bi videl, kakšna je čista narava? Vse je dobro; magari; vendar trdim, da je hudo, če si izgubil gospodično Kunigundo in te bodo zdaj Oreillonci nateknili na razenj." Kakambo ni nikoli izgubil glave. "Le nikar ne obupajte!" je rekel razdvojenemu Kandidu; "nekoliko razumem narečje teh ljudstev, govoril bom z njimi." — "Le prav do uma jim dopovej," je rekel Kandid, "kako strašno nečloveško in kako malo krščansko je, kuhati ljudi." — "Gospoda," je izpregovoril Kakambo, "danes torej ste se namenili snesti jezuita; vse v redu, nič pravičnejšega, nego ravnati tako s svojimi sovražniki: zares, naravno pravo nas uči, svojega bližnjega ubijati, in tako delajo po vsem svetu; ako se mi ne poslužujejo pravice, jesti svoje sovražnike, je zato, ker si lahko drugače preskrbimo dobrega živeža; vi svedea nimate enakih pripomočkov kakor mi. Gotovo je bolje, protivnika pojedti, nego prepustiti sadove svojih zmag vranom in kavkam: toda, gospoda, vem da ne bi hoteli jesti svojih prijateljev; mislite, da boste nateknili na razenj jezuita, pa je vaš branitelj, in speči hočete sovražnika svojih sovražnikov. Kar se mene tiče, jaz sem rojen v vaši deželi, ta-le gospod tukaj pa je moj gospodar, in nikar da bi bil jezuit, je pravkar nekega jezuita ubil; sedaj nosi njegovo obleko, in to vas moti: da se izkaže resnica mojih besed, vzemite njegovo haljo, nesite jo na prvo pregrado patriškega kraljestva in povprašajte, ali ni moj gospod ubil nekega jezuitskega častnika: za to ne potrebujete mnogo časa, še vedno naju lahko pojedite, če se prepričate, da sem vas nalagal; če sem vam pa govoril resnico, poznate predborno načela mednarodnega prava, šege in zakone, da nama ne bi prizanesli."

Ta govor se je zdel Oreilloncem zelo pаметen; izbrali so dva veljaka, ki naj bi šla nagloma poizvedovat, kako je res; odposlanca sta svojo nalogo bistroumno izvršila in se kmalu vrnila z dobrimi vestmi: Oreillonci so svoja ujetnika razvezali in jima izkazali vse mogoče prijaznosti; ponudili so jima deklic, ju postregli z okrepčili ter ju spremili do meje svoje države z veselimi vzkliki: "Ni jezuit, ni jezuit!"

Kandid se ni mogel prenačuditi vzroku svoje oprostite: "Kakšen rod!" je govoril. "Kakšni ljudje!" Kakšni običaji! Vsa sreča, da sem z mečem prebodel brata gospodične Kunigunde, sicer bi me bili brez usmiljenja požrli. A navsezadnje je čista, nepokvarjena narava dobra, zakaj ti ljudje ne le da me niso požrli, ampak še neskončno vljudni so bili z menoj, brž ko so izvedeli, da nisem jezuit." (Daje pripodajati.)

Teta Monika

RAMON GOMEZ DE LA SERENA
Na obešalniku tete Monike sta vedno viseli sablja in čepica — in vedno smo bili vsi prepričani, da je častnik, ki se je pravkar mudil tu na obisku, ali pa je še na obisku, nekaj trenutkov prej nasmehljan stal pred ogledalom.
Tako je bila na popoln način pred vstopom v sobane naše drage prijateljice, ali bolje rečeno sorodnice naznačena gesta, da je tu vsakdo neustrašno in brez pridržka razorožen.
Klobuka ali palice teta Monika ni marala obesiti na svoj obešalnik, to bi lahko zavajalo

k napačnim tolmačenjem, zato je bila zelo vesela, da je premogla tako reprezentativen in viteški okras.
V svoji najzgodnejši mladosti se je Gustav rad igral s sabljo in si je na glavo natikal čepico, da bi se malo ponorčeval iz gošta. Toda kmalu je dognal, da nikdar nikoli ni gosta v salonu in da tista reč sploh ne pripada oficirju, zaradi katerega se Gustav nikoli ni upal v salon.
Gustav je skraj sleherni dan obiskal ljubo teto Moniko, da je užival ob njeni usvajajoči konverzaciji. Da, zadremal je ob njenem pripovedovanju, ki je bilo podobno pletenju volnene nogavice z debelimi, počasnimi,

pretikajočimi se iglami. Gustav je zahajal k teti Moniki, da bi se odpočil v tej tihojni hiši, kjer se nikoli ni ničesar zgodilo.
"Tvoja sabla in tvoja čepica branita tudi mene, ljuba tetka," je rekel nekoč. "Toda čuvaj se," je ob drugi priliki posvaril tetko, "takšnih sabel in takšnih čepic dandanes ne nosijo več, ljuba tetka, to je lahko v škodo tvoji varnosti."
"Pusti to — pusti to — nihče ne bo tega opazil, tat je mnogo bolj boječ kakor oni, kogar hoče okraati," je rekla tetka.
In tako je prenehal pogovor o nesodobnosti obeh rešilnih predmetov. Teta Monika je še nadalje sleherni jutro lastno-

Steklarski delavci, katerim je C. C. Belknap, tovarnar v Seattlu, Wash., zapustil podjetje v svoji oporoki. W. A. McClure jim čita oporoko.

ročno čistila sabljo in čepico in je svetlikala portepe z najboljšimi mažami, ki jih je v majcenih obročih razdeljevala na koščke starih usnjenih rokavic, katere je premogla še iz časov, ko je bila abonirana pri različnih gledališčih.
Ker se Gustavu pri teti Moniki ni nikoli zgodilo nič posebnega, je motril njeno hišo kot nekakšno oazo, tako rekoč kot negativen kraj. Ko pa je lepega dne spet stopil v predsobo, sta se mu sabla in čepica naenkrat zazdeli mnogo bolj živi kakor drugače. Res se mu je zdelo, kakor da je oboje obesil tja častnik, ki vselej, kadar odloži pas s sabljo, vzbuja vtis, ko da hoče obiskati gotov kraj. Familijarna, ljubezniva, toda nekoliko brezstidna gesta.

Ko je Gustav ta večer odločil klobuk in pogledal v ogledalo, se je kar zdrznil. Prvič v svojem življenju je razumel namestitev te čepice in hladnega orožja. Stiril je ta večer, kar mu sicer nikoli ni padlo v glavo: potrkal je na vrata salona, čeprav je vedel, da ljuba teta navadno sprejema le v buoarju, kjer vselej ob njegovem vstopu odloži naočnike. Ta njena navada je bila še iz prvih časov, ko je sploh začela nositi naočnike in takrat ji koketnost še ni dovoljevala, da bi jih pred vsakomer obdržala na nosu.
"Notri, notri!" se je odzvala teta.

In zdajci se je Gustav znašel nasproti nekemu stotniku iz starih časov. Stotnik je vstal in stihlil proti gostu.
Gustav je najspoštljive pozdravil in je pri tem že iskal z očmi drugo čepico in drugo sabljo, saj gospod stotnik vendar ni mogel toliko let živeti brez sable in brez pokrivala.
Teta Monika je bila molčeca, nekam prestrašena. Stotnik je prebil pol ure na obisku, kakor je pač vedel in znal, in Gustav je zasledoval prizore v popolni zavesti, da so na svetu okolnosti, ko človek ne sme ničesar vprašati zgolj iz strahu, da se ne bi svet pogreznil v prepad, ki ga lahko odpre eno samo vprašanje.
Čez čas se je stotnik priklonil in se pripravil. Gustav in tetka Monika sta čula, kako je sabla zazvenela ob obešalniku in sta si živo predstavljala, kako je sabla pri opasovanju udarila stotniku okoli nog. Takoj nato so se vrata zaprla.

In zdaj je Gustav vprašal svoj totko: "Kdo je bil to prav za prav —?"
"Ne vprašuj me — ničesar ne vem — tega ne bom nikoli razumela — prisiži mi, da boš to skrivnost obdržal zase in da nikoli o tem ne izpregovoriš besede!"
"Prisižem!" je rekel Gustav. Pogledal je v predsobo, ali sta sabla in čepica res izginili.
"Da," je rekel, "ta falot ju je res vzel s seboj."
Nato je Gustav ostal pri svoji tetki in ji je pripovedoval kratkočasne zgodbe, da je pregnal njen strah.

Ali ste naročeni na dnevnik "Prosveto"? Podpirajte svoj list!

Loža št. 7

Olly Treu
Večerja je bila končana. Gospod Burger je pogledal na uro in vstal:

"Tako! Zdaj moram pa še v pisarno, danes bomo še dolgo delali!" Njegova žena ga je zaskrbljivo pogledala.
"Zdaj, o pol osmih? Privožeti si vendar malo počitka."
"Danes je nemogoče, srček! Popisati moramo inventar, napraviti bilanco. Saj bi veliko rajši ostal doma, pri tebi. Toda dolžnost me kliče, torej na svidenje!" Poljubil jo je na čelo in odšel.

Zalostno je gospa Henny gledala za njim. Spet mora ostati sama doma! Čez dan se potpi, toda zvečer, ko je vsakdanje delo že končano, se človek rad malo odpočije in pokramlja s svojim možem! A to traja zdaj že dva tedna, danes je pa postala gospa Henny kar nestrpna! Ne, tega večera ne bo preživela sama! Stopila je k telefonu in poklicala svojo najboljšo prijateljico Rijo.

"Rija ali imaš čas, da bi prišla zvečer k meni? Spet sem sama in rada bi malo pokramljala s teboj!"
Zdelo se je pa, da se gospa Rija zelo mudi, kajti hitro je odgovorila:
"Draga, prav danes je nemogoče. Mož je kupil listke za koncert in želi da grem z njim. Oprost, prosim, zelo se mi že mudi, mož je že nestrpen. Drugič bom rade volje prišla!"

"Dobro zabavo!" je še dejala gospa Henny in položila slušalo na vilice. V njej se je zbudilo nekoliko nevoščljivosti, čeprav je vedela, da v zakonu gospe Rije tudi ni vse tako, kakor je bilo videči na zunaj.
Segla je kar tjavdan po časopisu in zagledala neko reklamo. "Osamljene duše" se je imenoval film, čigar naslov je bil napisan v listu z velikimi mastnimi črkami. Kakšen je neki ta film, je premišljevala. Redkokdaj ji je prišlo na misel, da bi šla v kino, toda danes jo je neka nevidna moč vlekla tja, kjer so vrteli film "Osamljene duše."
"Šla sem v kino!" je hitro napisala na listič in ga položila na mizo. "Ne, dokler ni bilo prepozno."
"Tako" je rekla sama pri sebi, "da ne bo v skrbeh zame, če bo preje prišel domov kakor jaz!" Potlej se je preoblekla; nekaj minut nato je pa že sedela v kinu.

Film se je bil pravkar pričel. Reditelj jo je peljal v edino, še prazno ložo št. 7. Sedla je in se takoj poglobila v film; v njem je videla prav tako osamljeno ženo, ki jo je mož zanemarjal, ker se je zanimal le za svoje delo, pri tem pa pozabljal na svoje še mlado in življenja željno ženo, dokler ni bilo prepozno.
Gospa Henny je videla v junakinji filma upodobljeno svojo usodo in se je odločila, da si bo film ogledala še s svojim možem, da se bo tudi on iz njega kaj naučil. V drugi loži pred njo je prav tako sedela neka dama, tudi sama. Gospa Henny je v temi ni mogla spoznati; toda klo-

buk in senca profila, ki ga je videla, sta jo spominjala na njeno prijateljico Rijo. Če gospa Henny ne bi tako zanesljivo vedela, da je gospa Rija s svojim možem odšla na koncert, bi prisegla, da sedi tik nje gospa Rija.

Med tretjim in drugim dejanjem je gospo Henny prestrašil nenaaden šum v njeni neposredni bližini. Neki gospod je sedel v njeno ložo, tik za njo. Preden ga je utegnila pogledati, je začutila na roki dolg, vroč poljub.
"Nezaslišana predrznost," je že hotela reči, a zadnja beseda ji je zastala v grlu, kajti v dozdavnem tujcu je spoznala svojega moža. Čudno je bilo pa to, da se mož ni nič manj začudil.
Pravkar naježen obraz gospe Henny se je kaj hitro zjasnil.
"To je res lepo, da si prišel za menoj! Prav sem naredila, da sem napisala na listek, kam grem, ali ne?"
Gospod Burger sicer ni nič-

AGITIRAJTE ZA PROSVETO

TISKARNA S.N.P.

SPREJEMA VSA
v tiskarsko obrt spadajoča dela
Tiska vabila za veselice in shode, vizitnice, časnike, knjižice, kolejarje, letake itd. v slovenščini, hrvaščini, slovaščini, češčini, nemščini, angleščini in drugih jezikih.
VODSTVO TISKARNE APELIRA NA ČLANSTVO S.N.P.J.
TISKOVINE NAROČA V SVOJI TISKARNI
Vsa pojasnila daje vodstvo tiskarne.—Cene zmerno, enjako delo prvo.
Pišite po informacije na naslov:
SNPJ PRINTERY
2657-59 SO. LAWNDALE AVENUE
Tel. Rockwell 4904
CHICAGO, ILLINOIS

NAROČITE SI DNEVNIK PROSVETO

Po sklepu 11. redne konvencije se lahko naroči na list Prosveto in prišteje eden, dva, tri, štiri ali pet članov iz ene družine in eni naročniki. List Prosveto stane za vse članke, za člano ali nečlano \$1.00 na eno leto naročnino. Ker pa člani še plačajo pri acemstvu \$1.00 na eno leto naročnino. Torej sedaj si naročnik, ki je tako skupno naročena na dnevnik Prosveto, to takoj naznaniti upravitelju lista, in obenem doplačati dotično vsoto listu Prosveto. Ako tega ne stori, tedaj mora upravitelstvo znati datum za to vsoto naročnika.
Za Zdrav. države in Kanado \$6.00
Za Ciceo in Chicago je... \$7.00
1 tednik in... 4.00
2 tednika in... 3.00
3 tednike in... 2.60
4 tednike in... 1.90
5 tednikov in... 1.00
Za Evropo je... \$9.00
Izpolnite spodnji kupon, priložite potrebno vsoto denarja ali Meny Order v pisnu in si naročite Prosveto, list, ki je vaša lastnina.
Pojasnilo:—Vselej kakor hitro kateri teh članov preneha biti član SNPJ, ali če se preseli pred odrušino in bo zahteval sam svoj list, tednik, bode moral tisti član iz dotične družine, ki je tako skupno naročena na dnevnik Prosveto, to takoj naznaniti upravitelju lista, in obenem doplačati dotično vsoto listu Prosveto. Ako tega ne stori, tedaj mora upravitelstvo znati datum za to vsoto naročnika.

PROSVETA, SNPJ, 2657 So. Lawndale Ave., Chicago, Ill.
Priloženo polijam naročnino za list Prosveto vsote \$.....
1) Ime.....Čl. družine št.....
Naslov.....
Ustavite tednik in ga pripilite k moji naročnini od slednjih članov moje družine:
2).....Čl. družine št.....
3).....Čl. družine št.....
4).....Čl. družine št.....
5).....Čl. družine št.....
Mesto.....Država.....
Nov naročnik.....Star naročnik.....